

Inspraakreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. inzake: 'Rv Procesvoorstel Omgevingswet'

Geachte raadsleden, verantwoordelijk wethouder(s), ambtenaren, overige aanwezigen,

1. Gaarne maakt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. van de geboden gelegenheid gebruik om een reactie te kunnen geven op het: 'Rv Procesvoorstel Omgevingswet' en dan natuurlijk in het bijzonder op het: 'Procesvoorstel' zelf;
2. Eerst zal toch nog kort worden ingegaan op het proces tot op heden, alvorens op het voorstel zelf een inhoudelijke reactie zal worden gegeven. Afgesloten zal worden met een conclusie;

Proces Omgevingswet

Rijksoverheid

3. Het proces van de invoering van de: 'Omgevingswet' door de rijksoverheid loopt al enige tijd en in het verleden hebben er in die zin door diezelfde rijksoverheid diverse publiekconsultaties plaatsgevonden, waaraan ook de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. op diverse tijdstippen haar bijdrage heeft geleverd;
4. Kern van de: 'Omgevingswet' is om tot een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving te komen, dus tot een daadwerkelijk integratie van de diverse beleidsvelden zoals deze voor de fysieke leefomgeving van belang moeten worden geacht, zoals dus op het gebied van ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, water en natuur. Overeenkomstig de wet wordt daarbij aan (het toekennen van) van 'Omgevingswaarden' een belangrijke betekenis toegekend (zie in de o.a. de AMvB 'Kwaliteit van de Leefomgeving'), evenals aan participatie (zie met name: 'Omgevingsbesluit, Art. 10.7), waarbij het dan aan de lagere overheden wordt overgelaten hoe zij daar zelf vorm aan geven;
5. De: 'Omgevingswet' is inmiddels door zowel de Tweede (n 2015) als Eerste kamer (in 2016) aangenomen, evenals ook de zogenaamde: 'Invoeringswet' door de Tweede Kamer (maart 2019), maar zal deze nog wel door de Eerste kamer moeten worden geaccordeerd (behandeling 10 december 2019?);
6. Als het dus goed is zal de wet, ook al is de invoering dan inmiddels al een aantal keren uitgesteld, nu vanaf 1 januari 2021 van kracht worden, zij het dat bij de daadwerkelijke in- (en dus uit)voering) van de diverse 'kerninstrumenten' (denk dus aan de: 'Omgevingsvisie', 'Omgevingsplan' en het bijbehorende DSO) kennelijk een periode tot 1 januari 2029 wordt aangehouden;
7. Lopende de invoering van de: 'Omgevingswet' heeft inmiddels dus al wel de: 'Ontwerp-Nationale Omgevingsvisie (NOVI)' voor het indienen van zienswijzen ter inzage gelegen, waarop dan een groot aantal zienswijzen is ingediend, waaronder door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o.;

Provincie Utrecht

8. De provincie Utrecht heeft de uitdagingen waar we met zijn allen met de invoering van de nieuwe: 'Omgevingswet' voor staan voortvarend opgepakt en daarbij na een consultatie daartoe (vertegenwoordigers uit alle lagen van) de bevolking uitgenodigd daarbij actief te participeren, met o.a. begin 2018 een grote: 'Startbijeenkomst' in het Jaarbeursgebouw;

9. Daarna hebben t.a.v. diverse thema's verdiepbijeenkomsten met stakeholders en ook apart met experts plaatsgevonden, hetgeen uiteindelijk heeft geresulteerd in een toekomstvisie: 'Horizon 2050';
10. Een en ander is dan daarna nader uitgewerkt in een: 'Concept-Provinciale Omgevingsvisie (inclusief verordening) (POVI)' die dan naar verwachting halverwege deze maand zal worden gepresenteerd en volgende maand in Provincie Staten zal worden behandeld, alvorens deze ter inspraak zal worden gelegd. Na de intensieve consultatie in het kader van de totstandkoming van de toekomstvisie: 'Horizon 2050' heeft er t.b.v. de 'Concept-Provinciale Omgevingsvisie (POVI)' voor de bevolking dan (slechts) één enkele openbare bijeenkomst plaatsgevonden, zij het dat bepaalde 'stakeholders' wel vaker zouden zijn geconsulteerd m.b.t. de nadere uitwerking bepaalde thema's;

Regio

11. Daarnaast staat dus zoals u bekend ook de Regio na de wettelijk verplichtte opheffing van het BRU niet stil. Door de Regio is daartoe dan in eerste instantie het samenwerkingsverband U-10 en daarna verder uitgebreid tot U-16 in het leven geroepen;
12. Dat heeft inmiddels tot een 'Ruimtelijke economische koers (REK)' geleid, met dus voor Zeist dus als tussenfase het opstellen (in 2017) van een: 'Economische Kompas – Richting voor Zeister economie';
13. Thans wordt dan aan de hand van de per thema gegeven analysedocumenten (met dus bijzondere aandacht voor de thema's: Werken, Wonen, Mobiliteit, Energie en thans gelukkig ook (na interventie door diverse gemeenten) Groen) en ook een zogenaamd: 'Beoordelingskader' een en ander op basis van een verkenning (m.b.v. een 5-tal verstedelijkingsmodellen in kader MIRT-Oost/U-NED) nader uitgewerkt teneinde zo dus tot een: 'Ruimtelijk Economisch Programma (REP)' te komen.
Eerder is door de gemeenteraad van Zeist t.b.v. het lopende proces een zogenaamde 'Position Paper' vastgesteld, dat dus voornamelijk op basis van bestaande beleidskaders (zoals dus de 'Structuurvisie' en ook 'Maaltijd van Zeist (1)/Hoofdlijnenakkoord'), zij het dat door de gemeente Zeist in het gehele proces aan een nog in die zin (samen met de samenleving) op te stellen: 'Propositie' een belangrijke betekenis toekent;
14. Verder speelt dus ook op het regionale niveau ook nog het: 'MIRT-Oost' met o.a. de voorstellen zoals deze recent in die zin (op basis van het zogenaamde 'Wiel met spaken') in het kader van U-Ned zijn gedaan, inclusief ook een aantal zogenaamde: 'No-regret-maatregelen', waaronder dus ook (H)OV USP-Zeist (en ook fietspad USP-Zeist-West), evenals dus ook het regio-aanbod in het kader van de energietransitie/ Klimaatakkoord m.b.t. de: 'Regionale Energie Strategie (RES)';
15. Bezien we dan gegeven ontwikkelingen tezamen dan is dus in die zin o.i. eigenlijk sprake van het opstellen van een: 'Regionale Omgevingsvisie (ROVI)', ook al mag het vanwege de daarop van toepassing zijnde wettelijke kaders die naam dan officieel niet dragen;
16. Alhoewel de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er dus positief tegenover staat dat er een regionale afstemming plaatsvindt, ook al aangezien bepaalde uitdagingen waar Zeist voor staat de schaal van de gemeente overstijgen, blijft het voor haar dus wel de vraag hoe je dan een en ander legitimeert, ook al aangezien tot op heden de bevolking bij dit gehele proces, op één enkele door de gemeente Zeist in die zin in kader van de: 'Ruimtelijke Economische Koers (REK)' georganiseerde bijeenkomst, op geen enkele

wijze betrokken is geweest, terwijl de uitkomst toch voor een ieder in de regio van belang moet worden geacht;

Zeist

17. Alhoewel diverse gemeenten in de regio dus al een 'Gemeentelijke Omgevingsvisie (GOVI)' hebben, zoals dus de Kromme Rijn-gemeenten (zie ook: 'Omgevingsvisie Kromme Rijngebied (2017)', evenals daar door bepaalde gemeenten op een bepaalde wijze mee wordt geëxperimenteerd, zoals dus Soest en De Bilt, heeft de gemeente Zeist kennelijk besloten daarmee te wachten tot het huidige moment. Ook al is of wordt er dan kennelijk wel al (in het Centrum) geëxperimenteerd met regelvrije zones;
18. Zoals u ongetwijfeld bekend hebben (bepaal)de maatschappelijke organisaties er in het verleden al diverse keren bij de gemeente op aangedrongen het proces van de Omgevingswet en dan in het bijzonder m.b.t. het opstellen van een: 'Gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI)' actief op te pakken. Dat niet alleen gezien de diverse (complexe) uitdagingen die er met de invoering van de 'Omgevingswet' liggen, zowel wat betreft de overeenkomstig de wet vereiste integratie van de diverse beleidsvelden die de fysieke leefomgeving betreffen, als ook de implementatie van het DSO(-LV) met dus voor de burger/bedrijven één omgevingsloket, maar dus meer in het bijzonder ook m.b.t. diverse transitieopgaven waar we met zijn allen voorstaan. Daarbij gaat het o.i. dan niet alleen om de energietransitie (hoe belangrijk ook), maar tegelijkertijd ook om de bijzondere aandacht voor de natuur/biodiversiteit (o.a. tot uiting komend in de stikstofproblematiek) en dus duurzaamheid in het algemeen (vergelijk in deze dus o.a. de: 'Sustainable development goals UN'). Verder spelen er dus ook diverse processen in het kader van de 'Omgevingswet' op hogere schaalniveaus, waarvoor dus een duidelijke positie van hoe Zeist zich daarbij gezien haar kernkwaliteiten opstelt gewenst is¹. Juist gezien al die uitdagingen is er in 2017 door de Stichting Beter Zeist ook al eens een gezamenlijke informatiebijeenkomst over de: 'Omgevingswet' met de gemeente georganiseerd, maar daarna is het dus stil geworden rondom de algehele aanpak. Wel zijn dus kennelijk diverse raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd, evenals is er dan kennelijk een Raadswerkgroep (Rgw) in het leven geroepen;
19. Thans ligt er dus (eindelijk) een: 'Procesvoorstel Omgevingswet'. Mede gezien het hiervoor gestelde is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus verheugd dat dit voorstel er nu eindelijk ligt, ook al is dat o.i. dan toch rijkelijk laat én had zij dus ook liever gezien dat ook dit voorstel al samen met 'stake-holders' was voorbereid, waarvoor dus door betrokken organisaties aan de gemeente meerdere malen een aanbod is gedaan. Bij dat laatste is dan wel aangetekend dat inmiddels zo'n twee weken terug er op uitnodiging van de projectorganisatie een gesprek over de aanpak met zowel de Stichting Beter Zeist als ook de beide lokale natuur- en milieuorganisaties heeft plaatsgevonden;

Inhoudelijke reactie procesvoorstel

20. Bezien we dan voorliggend 'Procesvoorstel Omgevingswet' (of zo men wil: 'Startnotitie') dan wordt daarin een plan van aanpak voorgesteld om in Zeist dan tot de uitvoering van de 'Omgevingswet' te komen. Behalve een verwijzing naar diverse relevante beleidskaders en processen, zoals dus wat betreft het wettelijke beleidskader (natuurlijk)

¹ Alhoewel er in die zin dus inmiddels een zogenaamde 'Position Paper' ligt, is het dus wel de vraag of deze voor allen ontwikkelingen die op een hoger schaalniveau spelen reeds het juiste antwoord geeft, ook al aangezien deze toch op basis veelal bestaande beleidsdocumenten is gebaseerd, hoe zeer de Stichting de beleidskeuzen die in gegeven beleidsdocumenten worden gemaakt en waarbij de bestaande kwaliteiten van Zeist centraal staan ook waardeert.

- de: 'Omgevingswet' zelf, evenals wat betreft de reeds lopende processen dan het proces op het schaalniveau van de provincie m.b.t. de: 'Provinciale Omgevingsvisie (POVI)' en ook dat binnen de regio m.b.t. het: 'REP/ROVI' en (of inclusief) ook het: 'RES', ligt de focus dan in het voorliggende 'Procesvoorstel' (logischerwijs) met name ook op het tot uitvoering brengen van de: 'Omgevingswet' voor de gemeente Zeist;
21. Hierna zal eerst nog een algemene reactie op het voorliggende: 'Procesvoorstel Omgevingswet' worden gegeven, waarna nog op aantal afzonderlijke aspecten zal worden ingegaan;

Algemeen

22. Laat voorop worden gesteld dat het voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. niet eenvoudig is om een reactie op voorliggende 'Procesvoorstel' te geven, niet alleen omdat het om een complexe problematiek gaat, maar ook doordat er diverse zaken door elkaar heen lijken te lopen, zoals dus het proces m.b.t. de: 'Maaltijd van Zeist' en dat m.b.t. de: 'Omgevingsvisie', dus het in die zin voor haar de vraag is hoe een en ander zich daarin dan verhoudt en vooral hoe je een en ander dan goed op elkaar afstemt;
23. Inmiddels is het ook duidelijk dat zowel op landelijk niveau (met dus het opstellen van de: 'Nationale Omgevingsvisie (NOVI)', evenals op provinciaal niveau (met het opstellen van de: 'Provinciale Omgevingsvisie (POVI) en op regionaal niveau (met het opstellen van het: 'REP/ROVI') dus hard wordt gewerkt aan de implementatie van de 'Omgevingswet', dat dus al dan niet (denk wat betreft dat laatste dan met name aan het: 'REP/Regionale Omgevingsvisie') met de daarbij wettelijk verplichte participatie. Dat in die zin het proces om tot een: 'Omgevingsvisie', etc. te komen door de gemeente, zoals ook hiervoor ook al is aangegeven tamelijk laat is opgepakt. Had men dat dus wel eerder opgepakt, bijvoorbeeld door samen met de bevolking een gezamenlijke koers uit te stippelen, zoals dat bijvoorbeeld door de gemeente Utrechtse Heuvelrug is gedaan met een inmiddels door die gemeenteraad in die zin geaccordeerde: 'Hoofdlijnennotitie', dan had zij daarmee ook haar koers in de regio/provincie kunnen bepalen, waarvoor dan kennelijk, ook al is er dan het reeds de gemeenteraad in die zin op basis van bestaande (beleids)documenten opgestelde 'Position Paper', de nog (samen met de samenleving) op te stellen 'Propositie' zal worden gebruikt. Meer in algemene zin is het hierbij dus voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. de grote vraag hoe de gemeente zich in alle processen die op een hoger schaalniveau spelen, zoals dus die op het schaalniveau van het rijk (in kader: 'Nationale Omgevingsvisie'), de provincie (in kader: 'Provinciale omgevingsvisie') en ook de regio (in kader: 'REP/Regionale Omgevingsvisie') gaat opstellen, òf dat men daarbij (gewoon) zolang er dus geen 'nieuwe' koers (of dus: 'Omgevingsvisie') is nadrukkelijk aan het eerder in die zin opgestelde: 'Position Paper' blijft vasthouden. Dus met andere woorden wat is de 'Propositie' die Zeist daarbij aanneemt, dat ook gezien haar 'kernwaarden/DNA', evenals dat je als je in gegeven processen geen actieve positie inneemt, ook al is dat dan op basis van het door de raad daartoe vastgestelde 'Position paper', je dan later (wellicht) met aantal (harde) feiten wordt geconfronteerd, zoals bijvoorbeeld het geval kan zijn met de: 'No-regret-maatregelen' in kader MIRT-Oost/U-Ned, die o.i. lang niet altijd als zodanig kunnen worden aangemerkt, gezien de daarmee - om over 'omgevingswaarden' te spreken - gepaard gaande effecten op o.a. de natuur, het landschap en cultuurhistorie;
24. Alhoewel overeenkomstig het voorliggende: 'Procesvoorstel' het verder duidelijk is in welke fase men tot welke producten men uiterlijk wil komen (zie ook de tijdlijn en het daarbij gegeven schema met toelichting), dat ook gezien de daarvoor wettelijke

- termijnen, wil men dan kennelijk reeds op 1 januari 2021 behalve dus het: 'DSO' een werkversie van de Omgevingsvisie klaar hebben, evenals dus ook een: 'Verordening fysieke leefomgeving' en ook een 'Omgevingsplan' dat dan uit alle bestemmingsplannen zal bestaan en daarmee dan tot 2024 in kader van de: 'explorerende invoeringsstrategie' die dan bij Zeist zou passen mee te kunnen gaan experimenteren. Wat betreft de participatie wil men daarbij dan kennelijk t.a.v. te realiseren omgevingskwaliteiten deze per wijk op gaan halen;
25. Zoals uit mede uit het gegeven tijdschema valt af te leiden wordt in het gehele proces dus naast het ophalen van informatie uit de wijk (zie het: 'Procesvoorstel', de tabel op pag. 3, onder V5), kennelijk ook aan de: 'Maaltijd van Zeist (2)' een belangrijke betekenis toegekend als uitkomst met dus als uitkomst het: 'Toekomstboek van Zeist' (zie 'Procesvoorstel', de Tabel op pag. 3, onder V2);
26. Ook al aangezien de betekenis van dat 'Toekomstboek' in kader van het proces om te komen tot de: 'Omgevingsvisie' o.i. toch niet geheel duidelijk was, is dus door de Stichting Beter Zeist, de Werkgroep Natuurlijk Zeist-West en ook de Stichting Milieuzorg Zeist e.o., dus de zogenaamde 'usual suspects', binnen dat kader het: 'Manifest – Toekomst van Zeist' ingebracht, dus een soort van 'Koersdocument', dat ook om richting te geven aan de toekomstige ontwikkeling van de gemeente, zowel binnen haar eigen gemeentegrenzen, als ook die op de hogere schaalniveaus, dus dat van de regio en ook de provincie en het rijk (zie in deze ook Bijlage 1: Manifest – Toekomst van Zeist'). Duidelijk zal zijn dat zij daarbij, dat dus ook gezien het specifieke groene 'DNA' van Zeist, een duurzame en dus ook groen ontwikkeling van Zeist voorstaan, dat dus in lijn met de belangrijkste uitgangspunten/kernpunten van/uit de huidige: 'Structuurvisie – Zeist schrijf je met een Q' (zie in deze overigens ook het: 'Ontwikkelingsperspectief Zeist 2030');
27. Wat dan speelt met betrekking tot de Zeister 'Propositie' in relatie tot de omgevingsvisies en – plannen op een hoger schaalniveau, speelt o.i. in zekere zin eigenlijk meteen ook op het schaalniveau van de gemeente Zeist, maar dan wel wat betreft de schaal in omgekeerde richting. Natuurlijk is het mooi dat men via de wijken en de aldaar wonende wijkbewoners de kernkwaliteiten (en dus '(leef)omgevingswaarden') probeert op te halen zoals deze voor hen van belang worden geacht (vergelijk bijvoorbeeld ook het proces in kader van: 'Vollenhove Vooruit'), maar de vraag blijft dan natuurlijk wel hoe hierbij met collectieve (of meer algemene) waarden wordt omgegaan die op schaalniveau gemeente als geheel (of een nog hoger schaalniveau) van belang moeten worden geacht, zoals dus die m.b.t.: 'Ecologische Hoofdstructuur Zeist (EHZ)' (en dus ook de relatie tot het: 'Nationaal Natuur Netwerk (NNN)'), evenals bijvoorbeeld de 'Zeister Monumentenlijst'/het 'Kleurenpalet (en dus ook de relatie met de CHS)', etc.. Dus ook hierbij is wederom aan de orde hoe je processen op het ene schaalniveau goed afstemt op dat van de andere, hetgeen o.i. indertijd tijdens het opstellen van het 'Ontwikkelingsperspectief'/'Structuurvisie' overigens wonderwel is gelukt, zij het op basis van in totaal ongeveer 34 sessies, inclusief sessies in alle wijken, waarbij de sessies om t.a.v. bepaalde thema's (zoals dus de woningbouw, de mobiliteit en de natuur) tot een verder(gaand)e verdieping te komen dan nog niet eens zijn meegenomen. Ook was daarbij vanuit de samenleving een soort van: 'Regieteam' in het leven geroepen, juist ook om te bezien hoe een en ander in procesmatige zin goed te laten verlopen;

Specifieke aspecten

Omgevingsvisie

28. Wat betreft de diverse thema's die o.i. voor het opstellen van een: 'Omgevingsvisie' relevant moeten worden geacht, kan daarbij in eerste instantie worden verwezen naar hetgeen daartoe in het: 'Manifest – Toekomst van Zeist' wordt aangegeven, ook al is de gegeven lijst met thema's en daarbij per thema gegeven uitgangs-/aandachtspunten (of zo men wil 'ambities') ongetwijfeld niet uitputtend;
29. Zoals hiervoor reeds aangegeven acht ook de Stichting het wel degelijk van belang dat binnen de wijken, dus bij de burgers zelf, de omgevingswaarden die zij belangrijk achten worden opgehaald, mits in dat proces dus wel ook de waarden worden meegenomen zoals die op een hoger schaalniveau spelen;
30. Uiteindelijk zal toch wel ook alles samen moeten komen in één: 'Omgevingsvisie' en in die zin is, zoals ook eerder door de Stichting Beter Zeist in kader van het: 'Rv Vollenhove Vooruit' reeds aangegeven, de *'Het geheel (dus de Omgevingsvisie) uiteindelijk toch meer dan de som van de afzonderlijke delen (dus wijkvisie/gebiedsvisies)'*.
In die zin is het dus de vraag hoe je uiteindelijk tot de juiste integratie van alles wat dan in de wijken is opgehaald komt, dus tot een integrale visie, inclusief de omgevingskwaliteiten die je daarbij in bepaalde gebieden wilt realiseren, dat dus uiteraard ook afhankelijk van de functies zoals die in bepaalde gebieden relevant worden geacht (vergelijk in deze overigens ook het document:: 'Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling – Vernieuwd instrumentarium leefbaarheid/duurzaamheid in ruimtelijke plannen' (Provincie Utrecht, 2015)'). Bepaalde thema's (en daarbij behorende 'omgevingswaarden') spelen zich immers af op een hoger schaalniveau dan dat de afzonderlijk wijken, dus op het schaalniveau van Zeist als geheel (of de regio, of het provinciale/landelijke niveau/wereldniveau) en dan zul je dus niet altijd aan ontkomen ook op dat schaalniveau bepaalde keuzen te maken, dus je 'Propositie' te bepalen. Dus hoe je dan in die zin je koers bepaald zal toch op een hoger schaalniveau aan de orde moeten worden gesteld, met dus ook de afwegingen die daarbij spelen, waarbij het dan weer de vraag is hoe je daar dan de bewoners, dus op dat hogere schaalniveau, bij betreft;
31. Meer in het bijzonder zal dus ook met ontwikkelingen zoals deze op een hoger schaalniveau dan Zeist spelen dus in de Omgevingsvisie een duidelijke 'Propositie' moeten worden ingenomen, dat dus mede afhankelijk van de koers die Zeist daarbinnen aan wil nemen. O.i. neemt Zeist en ook andere groene gemeenten aan oostzijde stad Utrecht die dus alle aan voet Heuvelrug zijn gelegen een bijzondere positie is, namelijk als groene contramal van de stad Utrecht, maar uiteraard is het van belang te bezien hoe de bevolking daar dan tegenaan kijkt, ook om voor Zeist haar propositie in die zin te kunnen bepalen en wat een dergelijke positie dan in ruimtelijke zin betekent;
32. Meer in het bijzonder is het voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. ook nog wel de vraag of Zeist ook nog voornemens is een soort van: 'Plan-MER' op te stellen, zodat indien er bepaalde ontwikkelingsvraagstukken zijn met de effecten op aanwezige 'omgevingswaarden' rekening kan worden gehouden (vergelijk dus ook de: 'Plan MER Omgevingsvisie Zuid-Holland/'Plan MER Nationale Omgevingsvisie' waarbij systematiek duurzame ontwikkeling, dus op basis: 'Poep, Planet, Prosperity, als uitgangspunt wordt genomen, ook al zijn ook daarbij wel op detailniveau bepaalde kanttekeningen bij te plaatsen²);
33. Hoe een en ander ook zij, juist op het niveau van de: 'Omgevingsvisie', dus op schaalniveau voor Zeist als geheel, zal men dus de 'omgevingswaarden' waar Zeist voor wil staan (en dus ook gaan) duidelijk moeten aangeven, zodat daarbij dus bij het nog op

² Zie overigens ook diverse: 'Sustainable development indexen Zeist'

te stellen integrale 'Omgevingsplan' met die waarden nadrukkelijk rekening kan worden gehouden;

Omgevingsplan

34. Kennelijk wil men dan op 1 januari 2021 toch meteen ook één nietje slaan door alle bestemmingsplannen en deze dan voorlopig als hét: 'Omgevingsplan' laten functioneren. Anderzijds geeft men aan dat er ook ruimte moet zijn om te leren en experimenteren, dus hoe men dat dan ziet is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. toch niet geheel duidelijk;
35. Laat zij in ieder geval stellen dat met name wat betreft de regelgeving zoals deze nu in veel bestemmingsplannen zijn opgenomen, deze veelal reeds zijn gestandaardiseerd (zie o.a. ook het: 'Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP)', hetgeen o.i. in het verleden, nogal eens tot een verlies aan de bescherming van kwetsbare 'omgevingswaarden' heeft geleid, dat nog even los van de 'regelgeving tot vergunningvrij bouwen (in kader BOR)'. Dus ook hierbij is het dan de vraag hoe men dan bestaande 'omgevingswaarden' adequaat wil bescherming, hetzij op basis van een 'Programma' verder ontwikkelen, dat uiteraard van de ambities zoals deze daartoe dan in de 'Omgevingsvisie' zijn opgenomen (zie dus ook hiervoor onder het hoofdje: 'Omgevingsvisie');
36. Een en ander dan nog even los van gegeven hoe men in gegeven regelgeving 'Omgevingsplan' thans bestaande verordeningen wil integreren (zie in deze ook hieronder onder het hoofdje: '*Verordening fysieke leefomgeving*');)

DSO(-VL)

37. Laat voorop worden gesteld dat ook dit dus nog een hele opgave zal zijn en zelfs mogelijk de aanleiding voor de Eerste Kamer de 'Invoeringswet' nog niet zomaar te laten passeren;
38. In ieder geval zou het mooi zijn als er niet alleen daadwerkelijk één 'Omgevingsloket' waar de burger/de bedrijven terecht kan kunnen zou komen (op basis van: '*één aanvraag – één procedure – één besluit*'), maar de diverse omgevingsvergunningen die met elkaar samenhangen ook daadwerkelijk tegelijkertijd worden behandeld, dus als één vergunning. Daartoe waren er ook overeenkomstig de Wro de mogelijkheden reeds aanwezig, namelijk op basis van de zogenaamde 'Coördinatieregeling', evenals overeenkomstig de WABO op basis van de zogenaamde 'Uitgebreide procedure', maar op een enkele uitzondering na (vergelijk o.a. procedure Buurtschap in het Sanatoriumbos en ook die van DNB) is daarvan zelden of nooit gebruik gemaakt, waardoor dan belanghebbenden diverse procedures tegelijkertijd dienden te volgen;
39. Verder is dus nog steeds regelmatig aan de orde dat verleende vergunningen pas na enige tijd kunnen worden ingezien, ook vanwege het verplichte anonimiseren, dus is het stille hoop van de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat met de invoering van het DSO meteen ook voor iedereen de aanvragen en verleende vergunningen (inclusief bijbehorende stukken) digitaal beschikbaar komen (vergelijk in deze dus beschikbaarheid bestemmingsplannen via: www.ruimtelijkeplannen.nl);

Verordening fysieke leefomgeving

40. Kennelijk wil de gemeente ook op 1 januari 2021 met één 'Verordening voor de fysieke leefomgeving' komen, die dan (te zijner tijd?) eveneens zal opgaan in het 'Omgevingsplan', maar onduidelijk blijft o.i. vooralsnog wat dat dan betekent, tenzij het

ook hier om één nietje gaat dat door alle bestaande verordening (dus o.a. de 'Bomenverordening', de 'Erfgoedverordening', etc.) gaat;

41. Voor zover men ook daarin evenwel vanwege een bepaalde mate van flexibilisering aanpassingen aan wil brengen, hetgeen de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. overigens niet voor staat, dan zou het o.i. goed zijn ook daarover een breed participatieproces te voeren, dat uiteraard na een nadere evaluatie van het functioneren van de betreffende verordeningen op dit moment;

Participatie

42. Als we dan voorliggende 'Procesvoorstel Omgevingsvisie' bezien, dat blijft het voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. toch de vraag hoe uiteindelijk aan de participatie een gevolg gaat worden gegeven. Natuurlijk mooi als men wijkgewijs bij bewoners voor hen wezenlijk omgevingswaarden wil ophalen, maar zoals hiervoor reeds aangegeven ben je er o.i. dan nog lang niet;
43. In die zin wil zij toch pleiten voor een echt 'open dialoog' met alle 'stakeholders', dus ook het niveau van de gemeente als geheel, teneinde zo tot een breed gedragen Omgevingsvisie te kunnen komen (vergelijk ook beginsel: 'deep democracy');
44. Daarnaast zou het o.i. dus ook goed zijn als er t.a.v. bepaalde thema's, verdiepingssessies komen, net als dat bij de 'Structuurvisie' het geval was, althans voor zover noodzakelijk, dat dus ook gezien gegeven dat er al t.a.v. bepaalde thema's er dus kennelijk al nieuwe visies zullen worden opgesteld, zoals dus voor de: 'Woonvisie' en ook de: 'Mobiliteitsvisie', evenals met name ook voor een goede weging/afstemming diverse waarden';
45. Daarnaast wil zij toch ook pleiten voor het instellen van een aparte: '*Regiegroep*' juist om tot een goede afstemming van hetgeen is opgehaald te kunnen komen, evenals ook de integratie diverse thema's op basis van een duidelijke koers, dat dus eveneens samen met de stakeholders (vergelijk wederom aanpak 'Ontwikkelingsperspectief/ Structuurvisie');

Conclusie

46. Op zich is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus verheugd dat er (eindelijk) een 'Procesvoorstel Omgevingswet' voor de gemeente Zeist ligt;
47. Wel zou het o.i. goed zijn, behalve dan in technische zin, nog eens te bekijken hoe het hele proces nu wordt ingestoken, zodat ook echt samen met de bevolking, inclusief ook alle 'stake-holders', tot gedragen 'Omgevingsvisie' (en daarna dus: 'Omgevingsplan') kan worden gekomen. Dus op basis van een ook echt 'open dialoog', inclusief dus ook een gefaseerde procesgang met duidelijke tussenproducten, zoals bijvoorbeeld een 'Koersdocument' (ook in relatie tot ontwikkelingen in de regio), dus document met een aantal duidelijke stippen op de horizon, zodat iedereen daarin in dat proces kan worden meegenomen;
48. In ieder geval is in die zin dus wel een eerste overleg met de projectleiders vanuit de gemeente over de aanpak van de Omgevingsvisie als zinvol beschouwd;

Patrick Greeven

Bijlage: 'Manifest – Toekomst van Zeist'

Manifest Toekomst van Zeist / 2019 11 21

*Stichting Beter Zeist, Stichting Milieuzorg Zeist e.o., Vereniging Werkgroep Natuurlijk Zeist-West
p/a Griffensteijnseplein 22, 3703 BG Zeist, tel. 06-46082657, beterzeistr@gmail.com
Inspiratie voor inbreng in de Maaltijd van Zeist over De toekomst van Zeist
en de voorbereiding van de Omgevingsvisie Zeist*

Inleiding

Wij maken ons ernstig zorgen over de samenhang van het gemeentelijk beleid en een dialoog daarover tussen politiek en de Zeister samenleving. De gemeente vraagt in de Maaltijd van Zeist om uitspraken, meningen van burgers over de toekomst van Zeist. Daarnaast zal in 2020 worden begonnen met de voorbereiding van de Omgevingsvisie Zeist. Vanuit de ervaring van onze organisaties geven wij u de volgende aanbevelingen mee als inspiratie voor de inbreng voor beide processen.

Voor de toekomst van Zeist is het belangrijk dat Zeist deel uitmaakt van de regio om de stad Utrecht. De stad Utrecht en vooral de universiteit en alles daaromheen, Utrecht Science Park (USP De Uithof), groeit als kool. Arbeids- en opleidingsplaatsen nemen in hoog tempo toe. Dit geeft in en rondom Utrecht grote druk op de woningmarkt, het wegen- en openbaarvervoersnet, groen en natuur en recreatiemogelijkheden. Een florerende economie is mooi, maar teveel is nooit goed. Provincie en gemeenten, waaronder Zeist, willen de groei mogelijk maken met grote woningbouwprogramma's en ruimte voor bedrijven en groei van het USP / De Uithof. Discussie onder bevolking over de gevolgen en over beheersing van de groei, wordt echter niet georganiseerd. Er komt voor Zeist in 2021 een nieuwe Omgevingsvisie. Maar vooruitlopend daarop worden er in informeel contact met gemeenten in de Regio Utrecht (U10 en U16) sectorale visies en plannen ontwikkeld. Grote bouwprogramma's en groei van arbeidsplaatsen worden hierin al vastgelegd. Dit heeft straks ingrijpende effecten op Zeist. Zo wordt de input voor Omgevingsvisie en druk op het Zeister groen al vastgelegd. Dit gebeurt zonder informatie aan of met inspraak van of via een dialoog met de burgers van Zeist.

Wij constateren dat ondanks jarenlang aandringen bij de raad en het college geen initiatieven zijn ondernomen om samen met de bevolking tot een Omgevingsvisie te komen. Dit in tegenstelling tot omliggende gemeenten die zich al jaren voorbereiden op een dergelijke wettelijk verplichte visie. Dialoog tussen burgers, organisaties, bedrijven en politiek is belangrijk om tot een maatschappelijk gedragen Omgevingsvisie Zeist te komen.

De Maaltijd van Zeist heeft o.i. nu teveel het karakter van 'Droomt u maar'. Dat kan natuurlijk een indicatie geven wat er onder de bevolking leeft ten aanzien van bepaalde thema's. Maar aangezien bij de Maaltijd gekozen is voor een thematische of sectorale insteek, ontstaat er niet zomaar een integrale toekomstvisie en omgevingsvisie voor Zeist. En de integratie van beleidsvelden was juist het basisidee van de Omgevingswet. Dus op zich kan dromen met zijn allen over de toekomst van Zeist goed zijn, maar dan wel gevolgd door een brede dialoog in de samenleving, inclusief bijbehorende verdieping.

De huidige Structuurvisie Zeist 2020, 'Zeist schrijf je met een Q' is wél in brede dialoog die met de bevolking is opgesteld. Dat gebeurde met een bijbehorende verdieping in wijk- en themabijeenkomsten en workshops. Dat moet nu weer gebeuren. Voordat er al van alles is vastgelegd in U10 of ander samenwerkingsverband tussen de gemeenten.

Algemene aanbevelingen voor de toekomst van Zeist

1. Eindelijk beginnen met het opstellen van een Zeister Omgevingsvisie.
2. De Omgevingsvisie in een brede dialoog met de bevolking opstellen zoals ook gebeurde in 2009 en 2010. Daarbij werd eerst het 'Ontwikkelingsperspectief Zeist 2030' opgesteld en daarna op basis daarvan de Structuurvisie Zeist 2020. De uitkomsten van de Maaltijd van Zeist kunnen hooguit een eerste indicatie geven voor de toekomstvisie van Zeist.
3. Bij belangrijke thema's die de gehele bevolking aangaan ook echt kiezen vooreen brede dialoog met burgers en betrokkenen, inclusief bijbehorende verdieping, vergelijk ook de: 'Participatieladder'.
4. De inspraak over belangrijke raadsbesluiten in dialoog met de insprekers vormgeven. Zie voor een goed voorbeeld de gemeente Utrechtse Heuvelrug³.
5. Voor meer continue advisering vanuit de burgers onafhankelijke adviesgroepen of -netwerken instellen voor groen, ruimte, mobiliteit, milieu/duurzaamheid⁴.
6. Experimenteren met wijkvisies en wijk/buurtbudgetten met bewonersinvloed.
7. Initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen verplichten direct belanghebbenden te betrekken bij de planvorming; als dat niet of onvoldoende plaatsvindt wordt een plan niet in behandeling genomen zoals in Engeland.
8. Raadsinformatie bijeenkomsten openbaar tenzij onmogelijk om redenen van financiën, veiligheid en privacy.
9. Gemeentebambtenaren moeten actief contact onderhouden met burgers en belanghebbenden (om kennis te nemen van wat er in de samenleving speelt).

Enkele inhoudelijke suggesties (van vele suggesties, zie verder de bijlage)

1. *Omgevingsvisie*: prioriteit voor natuur en groen, ruimtelijke kwaliteit (inclusief bijbehorende leefomgevingskwaliteiten en waarden), vrije uren- en dagrecreatie. Inzetten op de kwaliteit van Zeist i.p.v. stimuleren kwantiteit. Bouwen in harmonie met de omgeving, vergelijk principe: 'Natuur- en landschapsinclusief ontwerpen'.
2. *Energie en luchtkwaliteit*: Inzetten op een energieneutrale samenleving; ontmoedigen van (particuliere) houtstook en instellen vuurwerkverbod m.u.v. centraal vuurwerk.
3. *Mobiliteit*: eerste prioriteit voor fietsverkeer en fijnmazig openbaar vervoer rekening houdend met aanwezige waarden.

³ Ronde Tafel via fasen van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (BOB-model).

⁴ Voor dergelijke adviesgroepen kan de Groenraad Amstelveen als voorbeeld dienen.

Bijlage Manifest over de toekomst van Zeist / november 2019

Stichting Beter Zeist, Stichting Milieuzorg Zeist e.o., Vereniging Werkgroep Natuurlijk Zeist-West

De volgende aanbevelingen en suggesties gaan vooral over het gemeentebestuur en ruimtelijke ordening in brede zin en minder over het sociale domein. De punten zijn gebaseerd op de ervaringen die de organisaties de afgelopen jaren in de contacten met burgers hebben opgedaan.

Komend voorjaar willen de organisaties de aanbevelingen met de bevolking bespreken. De bedoeling is te komen tot een gedragen visie die kan dienen als grondslag voor de Zeister omgevingsvisie. Daarbij zal ook gebruik worden gemaakt van visies van andere groepen en organisaties.

1. Algemeen

1.1 Bestuur en ondersteuning

- Raadsinformatie bijeenkomsten openbaar tenzij onmogelijk om redenen van financiën, veiligheid en privacy.
- Gemeenteambtenaren moeten actief contact onderhouden met burgers en belanghebbenden (om kennis te nemen van wat er in de samenleving speelt).

1.2 Algemeen beleid

- Beleidsvisies: aantal en omvang beperken; dit kan omdat met de omgevingswet een integratie van diverse sectorale beleidsvelden wordt beoogd, zoals ruimtelijke ordening, milieu, natuur en gezondheid.
- Beleidsproces efficiënter en effectiever (door goede inspraak-aanpak concreet, kostenbewust, snel en resultaatgericht).
- Uitvoeringsregels eenvoudiger met behoud van de omgevingskwaliteit; daarnaast de regels beter handhaven.
- Toezeggingen aan initiatiefnemers alleen op basis van vastgesteld beleid op basis van besluiten in openbare vergaderingen. Dus geen mondelinge toezeggingen aan projectontwikkelaars op basis van overleg binnenskamers. De winst daarvan is onder meer maatschappelijk draagvlak, kwaliteit van proces en product, vlottere doorgang van projecten door geen of minder procedures.

1.3 Gemeentefinanciën en voorzieningen

- De totale lasten voor burgers moeten gelijk blijven of verminderen (totale lasten gemeentelijke belastingen, heffingen en leges).
- Publieke voorzieningen waarborgen in de 5 kernen.

1.4 Burgerrelaties en burgerinitiatieven

- Alle gemeentelijke informatie, inclusief omgevingsvergunningen, digitaal beschikbaar maken en houden.
- De gemeente moet haar beleid helder en objectief uitleggen.
- Burgerparticipatie regelen in overleg met de wijk- en burgerorganisaties; vergelijk ook eerdere voorstellen met betrekking tot burgerparticipatie op basis van de 'Participatieladder'.
- De inspraak over belangrijke raadsvoorstellen in dialoog met de insprekers vormgeven; dat kan door de Ronde Tafel volgens het BOB-model vorm te geven zoals in gemeente Utrechtse Heuvelrug al geruime tijd gebeurt.
- Voor meer continue advisering vanuit de bevolking onafhankelijke adviesgroepen of – netwerken instellen voor groen, ruimte, mobiliteit, milieu/duurzaamheid.
- Burgerinitiatieven stimuleren en ondersteunen.
- Experimenteren met wijkvisies en wijk/buurtbudgetten met bewonersinvloed.

2. Beleidsvelden

2.1 Ruimtelijke ontwikkeling

- Voor de Omgevingsvisie echt kiezen voor een integratie van diverse beleidsvelden,

- waarbij een duurzame ontwikkeling van Zeist centraal staat. Dat wil zeggen inclusief de daarbij behorende waarden van natuur, landschap, ruimte, cultuurhistorie, leefomgevingskwaliteiten, dus een gezond stedelijk leven en vrije uren- en dagrecreatie.
- Een duurzaam toekomstperspectief schetsen voor de samenleving als geheel. Dat geldt in het bijzonder voor de grote transitieopgaven m.b.t. klimaat, biodiversiteit en landbouw. Denk aan het voorkomen van uitstoot van stikstofverbindingen (NOx en NH3) en koolzuurgas (koolstofdioxide: CO2) door activiteiten van de mens en de effecten daarvan op de natuur en onze gezondheid.
 - Kwaliteit boven kwantiteit stellen, vergelijk de Structuurvisie: 'Zeist schrijf je met een Q'.
 - Waarborgen van groene 'dna' en dus groene (pre)positie van Zeist binnen de regionale ontwikkelingen. Dit vergt o.m. natuur- en landschapsinclusief ontwerpen.

2.2 Cultuurhistorie, natuur, landschap en groen

- Cultuurhistorie en groene omgeving bij ruimtelijke ontwikkelingen behouden en versterken, gezien het bijzondere natuurlijke kapitaal van Zeist; vergelijk ook de principes van 'natuur- en landschapsinclusief ontwerpen'.
- Zorg voor voldoende natuurwaarden en geef een impuls aan biodiversiteit en duurzaam waterbeheer, zowel binnenstedelijk als in het buitengebied. Bijvoorbeeld 'Operatie Steenbreek, 'Deltaprogramma Biodiversiteitsherstel'. In dit verband ook opstellen van 'Biodiversiteitsvisie- en programma'. Het gaat niet alleen om groen en water, maar ook om vogels, insecten, bloemen, struiken etc. voor een mooie en rijk geschakeerde natuur in Zeist, bijzonder gelegen op de overgang van de Utrechtse Heuvelrug met het Kromme Rijngebied.
- Ondersteun als gemeente initiatieven als 'Nationaal Park Heuvelrug' en het 'Geopark Heuvelrug', zij het wel met accent op waarden i.p.v. het alleen 'vermarkten' van die waarden.
- Oude en nieuwe woonbuurten moeten voldoende groen houden of krijgen; zie ook de relatie 'groen/natuur en gezondheid' en recreatieve voorzieningen: Jantje Betonnorm.
- Openbaar wijkgroen en wijkparken dus niet bebouwen maar behouden. Ook toegankelijke landgoederen en instellingsterrein Sanatoriumbos behouden. Het laatstgenoemde terrein met de omgeving versterken als bospark van Zeist (noord).

2.3 Milieu en duurzaamheid

- Duurzaamheid bij alle ontwikkelingen centraal stellen conform 'sustainable development goals UN'.
- Inzetten op een circulaire economie met respect voor de grenzen die de aarde daaraan stelt volgens het principe: 'Think global, Act local'.
- Gezien de urgente klimaatproblematiek op een zo kort mogelijk termijn een energieneutraal Zeist bereiken maar uiterlijk 2050, voor zover mogelijk binnen eigen grondgebied gemeente. Daarbij nadrukkelijk ook rekening houden met aanwezige waarden van natuur en landschap, dus ook hier uitgaan van natuur/landschaps inclusiefontwerpen, evenals ook actieve participatie bevolking.
- Inzetten op 'Zeist afval-/plasticvrij in 2030'; zwerfafval verminderen en preventie afvalproductie. In navolging van European Green Deal een Greendeal Zeist opzetten.
- Hergebruik (repaircafés) ondersteunen en recycling stimuleren.
- Bij luchtkwaliteit aanhouden advieswaarden WHO; zelf meten van luchtkwaliteit stimuleren; particuliere houtstook ontmoedigen o.m. door voorlichting over luchtvervuiling of afbouwen; Instellen vuurwerkverbod m.u.v. centraal vuurwerk en handhaven.
- Geluidsoverlast in het algemeen en in het bijzonder van evenementen voorkomen door beperking bij de bron.
- De Boswerf in het Zeisterbos als kennis- en educatiecentrum en leuk speel- en ontmoetingspunt in het bos blijven ondersteunen.

2.4 Economisch beleid en werkgelegenheid

- Primair verbeteren van arbeidsmogelijkheden voor de bevolking van Zeist, dat ook om onnodige mobiliteit te kunnen voorkomen.

- Voorrang voor werkgelegenheid die past bij groene 'dna' van Zeist: centrale ligging, duurzaamheid als centraal thema, groene omgeving, gezondheidszorg en zorg, duurzame recreatie. Dat groene 'DNA' als 'trade-mark' van Zeist uitdragen naar partners en zich ook laten manifesteren in (het centrum van) Zeist zodat ook bezoekers zich daarvan bewust worden.
- Bij alle economische ontwikkeling inzetten op kansen circulaire economie.
- Midden- en kleinbedrijf en startende ondernemingen ondersteunen.

2.5 Bouwen, wonen en volkshuisvesting

- Inzetten op de kwaliteit van Zeist in plaats van stimuleren kwantiteit conform de huidige Structuurvisie 'Zeist schrijf je met een Q'.
- Bouwen in harmonie met de omgeving volgens basisprincipe 'natuurinclusief ontwerpen en bouwen'.
- Initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen verplichten direct-belanghebbenden te betrekken bij de planvorming, zoals bijvoorbeeld de 'GONS'-aanpak. Als dat niet of onvoldoende plaatsvindt, wordt een plan niet in behandeling genomen naar voorbeeld Engeland.

2.6 Verkeer, vervoer en parkeren

- Problematiek doorstroming, mobiliteit en parkeren oplossen op basis van een integrale visie, waarbij duurzaamheid centraal staat.
- Eerste prioriteit voor fietsverkeer en fijnmazig vervoer rekening houdend met aanwezige waarden. Dit onder meer vanwege bereikbaarheid, leef- en luchtkwaliteit en onze mooie omgeving. Verbetering van de bereikbaarheid van de dorpen in de gemeente d.m.v. openbaar en/of gezamenlijk georganiseerd vervoer.
- Verbetering fietsroutes en fietsparkeren; snorscooters met helm op de rijbaan, zie het succesvol beleid van de gemeente Amsterdam.
- Beperken van overlast van wegen (geluid, gassen, fijnstof, stank) waaronder ontmoedigen van vervuilende scooters en bromfietsen.
- Verkeersmaatregelen realiseren in overleg met belanghebbenden en verkeerscirculatie centrum heroverwegen op basis van praktijkervaring; dit sluit een andere heroverweging niet uit.

2.7 Welzijn, zorg en sociale zaken

- Ondersteunen verenigingsleven, wijk- en culturele initiatieven en mogelijkheden voor ontmoeting in wijken.
- Ondersteunen van Voedselbank, sociale kringloopwinkels en opvang van daklozen en verwarde personen.

2.8 Sport en recreatie

- Bij recreatie nadrukkelijk rekening houden met draagkracht natuur en landschap, dus een duidelijke zonerings aanhouden.
- Bij (herziening) 'Masterplan sport' nadrukkelijk rekening houden met de grenzen die aanwezige waarden natuur, landschap en cultuurhistorie daaraan stellen.
- Sportvoorzieningen betaalbaar en bereikbaar houden.
- Schoolzwemmen opnieuw invoeren.

2.9 Kunst en cultuur

- Financiële ondersteuning voor kunst en cultuur handhaven.
- Zorgen voor voldoende atelierruimten voor (beginnende) kunstenaars.
- Bij evenementenbeleid nadrukkelijk rekening houden met aanwezige waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie.

2.10 Openbare orde en veiligheid

- Meer cameratoezicht op kwetsbare plekken.
- Handhaven van openbare orde in plaats van gedogen van overlastgevend gedrag.